

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy - kluczowe regulacje

Piotr Husejko Skarbnik Miasta Poznania, 17 marca 2022 roku

Okres obowiązywania ustawy

- ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 r.

Typy zadań JST wynikające z ustawy

- zadania z zakresu administracji rządowej,
- zadania własne z możliwym (do)finansowaniem rządowym,
- zadania „własne” finansowane przez JST,
- pomoc, w tym pomoc finansowa dla społeczności lokalnych i regionalnych innych państw.

Zadania z zakresu administracji rządowej (art. 12)

- zadania nałożone w trybie polecenia przez wojewodę są realizowane przez JST jako zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.

Zadania „własne” finansowane przez JST (art. 12)

- zadania realizowane z własnej inicjatywy,
- zadania realizowane w zakresie posiadanych środków,
- zakres pomocy określa w uchwale organ stanowiący JST,
- formy i tryb udzielania pomocy określa właściwy organ wykonawczy danej JST.

Pomoc dla społeczności lokalnych i regionalnych innych państw (art. 73,78,79,91)

- pomoc, w tym pomoc finansowa,
- podstawą udzielania tej pomocy jest uchwała organu stanowiącego JST.

Źródła finansowania zadań JST wynikających z ustawy

- dotacja celowa z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej,
- dotacja celowa z budżetu państwa na zadania własne,
- rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej,
- dochody własne JST,
- środki z Funduszu Pomocy.

Dotacje celowe z budżetu państwa (art. 113)

- z budżetu państwa mogą być udzielane właściwym JST dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy.
- w przypadku dofinansowania zadań własnych bieżących i inwestycyjnych kwota dotacji może stanowić **więcej niż 80%** kosztów realizacji zadania.

Rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej (art. 50)

- w 2022 roku rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej może ulec zwiększeniu o środki pochodzące z budżetu państwa.

Fundusz Pomocy (art. 14)

- (do)finansowanie zadań na rzecz pomocy Ukrainie,
- zwrot wydatków lub kosztów poniesionych na realizację zadań,
- JST gromadzą środki z Funduszu na wydzielonym rachunku dochodów,
- JST opracowują plan finansowy dla rachunku Funduszu.

Fundusz Pomocy (2)

- jednostki sektora FP w terminie 15 dni od dnia upływu każdego kwartału danego roku, informują dysponenta części budżetowej, od którego otrzymały środki z Funduszu o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu według stanu na koniec każdego kwartału,
- po zakończeniu roku budżetowego organy wykonawcze JST przedkładają organowi stanowiącemu JST informację o wykonaniu planu finansowego rachunku.

Zadania JST wynikające z ustawy

Nadawanie PESEL i wykonanie fotografii (art. 4 i 5)

Nadawanie PESEL

- status zadania: gminy z zakresu administracji rządowej,
- finansowanie zadania: **15 zł za sprawę**,

Nieodpłatne wykonanie fotografii

- status zadania: gminy z zakresu administracji rządowej,
- finansowanie zadania: **30 zł za sprawę**.

Wypłata świadczeń za zakwaterowanie i wyżywienie (art. 13)

- status zadania: gminy z zakresu administracji rządowej
- finansowanie zadania: wojewoda
- finansowanie kosztów obsługi: brak zapisów

Wypłata świadczeń rodzinnych (art. 26)

- status zadania: gminy z zakresu administracji rządowej
- finansowanie zadania: wg obowiązujących zasad

Piecza zastępcza (art. 27)

- status zadania: własne
- finansowanie zadania: budżet państwa

Opieka nad dziećmi w wieku do 3 lat (art. 28)

- status zadania: własne
- finansowanie zadania: brak zapisów

Świadczenia pomocy społecznej (art. 29)

- status zadania: własne
- finansowanie zadania: brak zapisów

Jednorazowe świadczenie pieniężne (art. 31)

- status zadania: gminy z zakresu administracji rządowej
- finansowanie świadczeń: budżet państwa
- finansowanie kosztów obsługi: budżet państwa, ryczałt 2%

Bezpłatna pomoc psychologiczna (art. 32)

- status zadania: gminy z zakresu administracji rządowej
- finansowanie zadania: dotacja celowa z budżetu państwa

Dodatkowe zadania oświatowe (art. 50)

- status zadania: własne
- finansowanie zadania:
 - rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej,
 - środki z Funduszu Pomocy.

Bezpłatny transport uczniów (art. 52)

- status zadania: własne fakultatywne
- finansowanie zadania: brak zapisów

Pomoc materialna dla uczniów (art. 53)

- status zadania: własne
- finansowanie zadania: brak zapisów

Szczególne rozwiązania wynikające
z ustawy

Art. 242 oraz 243 uofp (art. 110)

- ustalając relację, o której mowa w art. 242 uofp, planowane wydatki bieżące pomniejsza się o planowane wydatki bieżące ponoszone w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w części, w jakiej nie są one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel,
- ustalając relację ograniczającą wysokość spłaty długu JST na rok 2023 i lata kolejne, wydatki bieżące budżetu tej jednostki podlegają pomniejszeniu o wydatki bieżące poniesione w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w części, w jakiej nie są one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel.

Upoważnienia dla organu wykonawczego (art. 111)

- w celu realizacji zadań w związku z pomocą obywatelom Ukrainy, organ stanowiący może upoważnić organ wykonawczy do:
 - dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonywania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej,
 - dokonywania czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2 i 3 uofp,
 - dokonywania zmian WPF oraz w planie wydatków budżetu JST związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki.

Budżet obywatelski (art. 112)

- w związku z realizacją zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, rada miasta na prawach powiatu może podjąć uchwałę o:
 - nieprzeprowadzaniu konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego, w zakresie projektów, przewidzianych do realizacji w 2024 r.,
 - zawieszeniu przeprowadzania konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego, w zakresie projektów, przewidzianych do realizacji w 2023 r.,
 - zawieszeniu w 2022 r. realizacji niektórych projektów ze środków budżetu obywatelskiego.

Pozostałe zmiany

- możliwość ujmowania w planach finansowych jednostek budżetowych innych niż urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski niektórych dotacji, w tym dla organizacji pożytku publicznego (art. 83),
- samorządowy zakład budżetowy, który realizuje zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, może otrzymać dotacje z budżetu JST przekraczające 50% kosztów jego działalności (art. 108),
- w roku 2022 raty części oświatowej, wyrównawczej, równoważącej i regionalnej subwencji ogólnej mogą być przekazywane wszystkim JST w terminach wcześniejszych niż określone w ustawie o dochodach JST (art. 109).